

До разової спеціалізованої ради PhD 7825
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка
(46027, м. Тернопіль, вул. Максима Кривоноса, 2)

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата педагогічних наук, доцента,

Потапчук Ольги Ігорівни

на дисертацію **Лобацького Андрія Олександровича**

на тему:

**«Формування фахової компетентності бакалаврів сфери комп'ютерних
технологій засобами змішаного навчання»,**

яку подано на здобуття ступеня доктора філософії (галузь знань 01

Освіта/Педагогіка, спеціальність 015 Професійна освіта)

Актуальність теми дослідження та її зв'язок із науковими програмами.

Темпи розвитку цифрових технологій зумовлюють підвищення вимог ринку праці до випускників ЗВО усіх спеціальностей, і особливо – комп'ютерного профілю, у яких потреба у сформованості фахової компетентності на високому рівні є аксіомою, що не потребує доведення. Це зумовлює необхідність переосмислення змісту професійної підготовки зазначених фахівців, який повинен відображати тенденції цифровізації освіти. Особливого значення проблема реалізації змішаного навчання набула в період пандемії та повномасштабного вторгнення росії на територію України.

З огляду на це дисертаційне дослідження Лобацького Андрія Олександровича є затребуваним і актуальним для сучасної педагогічної науки і практики.

Дисертаційне дослідження виконано згідно з тематичним планом наукових досліджень «Підготовка майбутніх фахівців в інформаційному середовищі педагогічних закладів освіти» (державний реєстраційний номер 0122U000108)

Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Тему дисертації затверджено вченою радою Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (протокол № 5 від 23.12.2024 р.).

Обґрунтованість наукових положень і висновків, сформульованих у дисертації.

Аналіз змісту дисертації та публікацій Лобацького Андрія Олександровича свідчить про наукову обґрунтованість результатів проведеного дослідження. Ґрунтовний аналіз наукових джерел (276 найменувань, із них 25 – іноземними мовами) дало змогу здобувачу виокремити наявні суперечності, на розв'язання яких було спрямовано дослідження. Дисертант доводить необхідність організації освітнього процесу на основі компетентнісного підходу для формування фахової компетентності бакалаврів сфери комп'ютерних технологій засобами змішаного навчання.

Одержанню результатів сприяло застосування комплексу методів наукового дослідження, адекватних до мети та поставлених завдань: теоретичні – аналіз наукової літератури та нормативної документації, контент-аналіз, класифікація, аналогія, зіставлення, порівняння, синтез, узагальнення, наукова інтерпретація; педагогічне моделювання у побудові освітнього процесу з урахуванням можливостей сучасних цифрових технологій; аналіз і синтез теоретичного та емпіричного матеріалу у розробці педагогічних умов їхнього використання у процесі формування фахової компетентності студентів; емпіричні: порівняльний аналіз методичних аспектів підручників і навчальних посібників, програм, професійних та освітніх стандартів; аналіз педагогічного досвіду; спостереження; прогнозування результатів, планування етапів і проведення дослідного навчання; анкетування; дослідно-експериментальна робота; методи статистичної та математичної обробки експериментальних даних, ранжування, шкалювання, графічна інтерпретація даних.

Наукова новизна результатів дослідження полягає в тому, що уперше визначено і теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування фахової компетентності БСКТ засобами змішаного навчання, розроблено програму їхньої реалізації в межах викладання дисциплін «Web-програмування», «Методика професійного навчання», а також під час педагогічної практики; розроблено структурно-функціональну модель формування фахової компетентності БСКТ засобами змішаного навчання; удосконалено зміст і структуру фахової компетентності БСКТ; виокремлено критерії (ціннісний, когнітивний, діяльнісний, особистісний), показники та рівні (високий, достатній, початковий) її сформованості; розглянуто педагогічний потенціал змішаного навчання як сучасної інтегрованої форми організації освітнього процесу у підготовці професійно-педагогічних кадрів; обґрунтовано можливість і доцільність застосування комплексу цифрових технологій, що забезпечують змішаний формат професійно-педагогічної підготовки БСКТ, і запропоновано механізми їхньої інтеграції в процес викладання студентам дисциплін професійної підготовки.

Значення одержаних результатів для науки і практичного використання.

Результати дисертаційного дослідження Лобацького Андрія Олександровича є важливими для педагогічної науки й освітньої практики, зокрема, для професійної підготовки майбутніх БСКТ і формування їх фахової компетентності на основі застосування змішаних технологій.

Дисертація має суттєве практичне значення, що визначається розробкою та впровадженням Програми формування фахової компетентності БСКТ засобами змішаного навчання, як послідовність інформаційного, операційного та рефлексивного етапів; розробці та апробації в освітньому процесі електронних навчально-методичних матеріалів з дисципліни «Web-програмування», які розміщено в освітньому середовищі «Moodle»; можливістю використання теоретичних обґрунтувань та методичних результатів під час професійної підготовки бакалаврів сфери комп'ютерних технологій у ЗВО.

Крім того, практичне значення дослідження та ступінь обґрунтованості засвідчує впровадження результатів дисертації Лобацького Андрія

Олександровича у освітній процес Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (довідка про впровадження № 1563/33-03 від 02.12.24 р.), Луцького національного технічного університету, (довідка про впровадження № 2861/01-14 від 19.11.2024 р.), Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (довідка про впровадження № 1573/01 від 10.10.2024 р.).

Характеристика структури та змісту дисертації.

Структура дисертації включає анотації українською та англійською мовами, вступ, три розділи, логічно пов'язані між собою, висновки до кожного розділу, загальні висновки, список використаних джерел і додатки. Зміст дисертації докладно висвітлює ключові аспекти дослідження й відповідає визначеній меті та поставленим завданням.

Науковий апарат роботи добре визначений, а об'єкт, предмет та мета дослідження, зазначені у вступі відповідають темі. У вступі презентовано наукову новизну, практичне значення, результати апробації та впровадження. Комплекс використаних методів дослідження є достатнім для здійснення наукового пошуку.

У першому розділі висвітлено теоретичні засади формування фахової компетентності бакалаврів сфери комп'ютерних технологій засобами змішаного навчання. Детально проаналізовано стан розробленості досліджуваної проблеми; охарактеризовано понятійно-категоріальний апарат; досліджено роль змішаного навчання у формуванні фахової компетентності бакалаврів сфери комп'ютерних технологій.

У другому розділі визначено компоненти, критерії та показники фахової компетентності бакалаврів сфери комп'ютерних технологій; детально висвітлено педагогічні умови формування фахової компетентності бакалаврів сфери комп'ютерних технологій засобами змішаного навчання; розроблено структурно-функціональну модель досліджуваного процесу.

У третьому розділі висвітлено хід констатувального експерименту з визначення вихідного рівня фахової компетентності бакалаврів сфери комп'ютерних технологій за означеними критеріями та показниками; розкрито зміст та результати експериментального дослідження. Загальні та розділові

висновки логічні й аргументовані, відображають результати та завдання дослідження, підтверджуючи досягнення визначеної мети.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

Поряд із позитивною оцінкою дисертації Лобацького А. О., вважаємо за доцільне звернути увагу на певні дискусійні моменти і висловити зауваження :

1. У наукових публікаціях Лобацького А. О. розкриваються особливості дуальної освіти та змішаного навчання, проте у тексті дисертації автор використовує лише термін «засоби змішаного навчання». Доцільно було би розкрити особливості дуальної освіти і у дисертації.

2. Описуючи педагогічний експеримент формування фахової компетентності бакалаврів сфери комп'ютерних технологій засобами змішаного навчання, рис. 3.11 (с.216), 3.12 (с.219) не повністю відображають зміст результатів дослідження.

3. Вважаємо, що у другому розділі дисертації недостатньо розкрито зміст Програми формування фахової компетентності бакалаврів сфери комп'ютерних технологій засобами змішаного. Доцільно було би розкрити методологічні принципи і педагогічні підходи, які забезпечують ефективність її реалізації в освітньому процесі зазначених фахівців.

4. У роботі автор застосовує терміни «інформаційні та комп'ютерні технології» (с.24), «застосування інформаційних, цифрових та електронних освітніх ресурсів» (с.25). Не цілком зрозуміло чому автор їх розмежовує, які є частково тотожними.

Варто вказати, що надані зауваження є рекомендаційними і тому не впливають на загальну позитивну оцінку наукового рівня дисертаційної роботи Лобацького А. О.

Відсутність (наявність) академічної доброчесності.

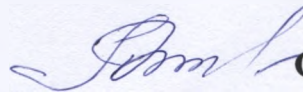
Аналіз дисертації та наукових публікацій Лобацького Андрія Олександровича, у яких висвітлені основні наукові результати дослідження, не дає підстав припускати, що в них мають місце порушення академічної доброчесності.

Аналіз дисертації, анотацій та опублікованих праць дає підстави для висновку про те, що дослідження Лобацького А. О. «Формування фахової

компетентності бакалаврів сфери комп'ютерних технологій засобами змішаного навчання» є самостійним, завершеним дослідженням, яке має наукову новизну, теоретичне і практичне значення. Вважаємо, що дисертація заслуговує на позитивну оцінку, відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12 січня 2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 зі змінами), а її автор, Лобацький А. О., заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки», галузь знань 01 Освіта/Педагогіка.

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри комп'ютерних технологій
Тернопільського національного
педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

 **Ольга ПОТАПЧУК**

